

Interaktív módszerek

I. Disputa

Lehetséges értékelő szempontsor a bírók munkájához

Szempontok	Állítók			Tagadók		
	Igen	Részben	Nem	Igen	Részben	Nem
A vitát megnyitó tanuló (Á/1, T/1) értelmezte a tételmondatot						
A vitát megnyitó tanuló logikusan felépített, egymáshoz kapcsolódó vagy egymásból következő érvekkel támasztotta alá a csoport (igen/nem) állítását						
A vitaindítókhoz kapcsolódóan a kérdező tanuló (Á/3, T/3) valóban az elhangzott érvekre kérdezett rá						
A kérdezőnek sikerült zavarba ejtenie a válaszadót						
A kérdező megingatta a vitapartnercsoport érveit						
A vitazáró tanuló (Á/2, T/2) válaszolt a fennmaradó kérdésekre						
A vitazáró képes volt arra, hogy újabb érvekkel támassza alá a csoportja állításait						
A vitazáró összegezte csoportja álláspontjának lényegét (zárónyilatkozat), és kiemelte a csoport legfontosabb érveit						
Az összesítés alapján az Állító/Tagadó csoport bizonyult hatékonyabb vitatkozóknak (Az eredményt aláhúzással jelöljétek!)						

Megjegyzés - Hasznos, ha a vitaórákat néha a fenti folyamat megismétlésével, két menetben szervezzük meg. Ilyenkor a második menetben az elsővel ellentétes álláspontjuk mellett érvelnek a csapatok.

A portfóliós értékelés néhány lehetséges szempontja:

- Megfelel-e a portfólió összeállítása az előre megadott szempontoknak?

- Meggyőzően bizonyítják-e a tanuló által kiválasztott dokumentumokat a témában való elmélyülést, tudást?
- Megfelelnek-e a dokumentumtípusok a tanuló által választott műfaj(ok) követelménye(i)nek?
- Világos-e a célokkal összefüggésben minden dokumentum szerepe és helye a portfólióban?
- Fűz-e személyes reflexiókat a portfólió gazdája a dokumentumokhoz?
- Jellemző –e a gondolati mélység a dokumentumokra?
- Jellemző –e a kreativitás, az ötletesség a dokumentumokra?
- Érzékelhető –e a dokumentumok mögött a kutatási tapasztalat?
- Indokolja-e a tanuló a kísérő esszében a válogatását?
- Beszámol-e a tanuló a tanulási-megértési nehézségeiről, megoldási stratégiáiról az esszében?
- Gondosságot sugall-e a portfólió külalakja, nyelvi megalkotottsága?

(Falus-Kimmel, 2003)

Gyűjtsön néhány további szempontot, amellyel tanítványai irodalomportfólióját értékelhetné! Válasszon ki egy írásbeli és egy szóbeli szövegműfajt, és készítsen hozzájuk értékelési táblázatot (rubric), a kérdéssorok vagy állítások mentén történő értékelést (checklist) és a becslési skálát használó szempontsort (rating scale)!

II. Tudom, tudni akarom, megtanulom (TTM)

(KWL = Know, Want to know, learn)

Tudom	Tudni akarom	Megtanulom

Történetpiramis

Történetpiramis	
1.	(a főszereplő)
2.	(2 szó jellemzés)
3.	(3 szó a helyszínre)
4.	(4 szó a problémára)
5.	(5 szó az egyik eseményről)
6.	(6 szó egy másikról)

7. -----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	(7 szó egy harmadikról)
8. -----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	(8 szó a megoldásról)

III. A tanulói portfólió

A tanulói portfólióról (portfolio: olasz 'dokumentumdosszié, szakértői dosszié') ebben a fejezetben az önálló tanulás szükségletének kialakítását segítő tanulási módszerként lesz szó. A portfóliót mint az értékelés újszerű, lehetséges módját a vonatkozó fejezet mutatja be.

A tanulói portfólió a tanuló előre meghatározott cél- és szempontrendszer alapján összeállított munkáinak gyűjteménye, illetve e gyűjteményből a tanuló által reprezentatív mintasor, amely megvilágítja egy adott témában és egy meghatározott idő alatt szerzett tudását, jártasságát, előrehaladását. Készítésének legáltalánosabb célja a diák önálló, aktív, felfedező részvétele a téma elsajátításában, illetve a tanulási folyamatban nyújtott tanulói teljesítmény és fejlődés átfogó, komplex értékelése.

A tanulás módszereként a portfólió komplex, életszerű feladatokba ágyazza és dokumentálja a teljes tanulási folyamatot. Alkalmat teremt a rendszeres tanári visszacsatolásra, valamint összekapcsolja a tervezés a megvalósulás és az értékelés tanári-tanulói tevékenységét. Teret enged a diák kreativitásának, széles skálán fejleszti készségeit, képességeit (tervezés, kutatás, problémamegoldás, döntéshozás, becslés, önértékelés, íráskészség, metakogníció, reflexivitás, önreflexivitás), felkészít az élethosszi tartó tanulásra (Falus-Kimmel, 2003)

A tanulói portfólió záró dokumentuma a saját tanulás folyamatára és a dokumentumok válogatására, szerkesztésére visszatekintő-reflektáló esszé, amelyben a tanuló indokolja választásait, bemutatja azt, hogy mennyiben tükrözik választott mintadarabjai tanulmányainak az eredményét (hivatkozás a kritériumokra). Az esszé arra ösztönzi a dosszié készítőjét, hogy elgondolkodjon saját tanulásáról, azonosítsa és értelmezze problémáit, megoldásokat keressen rájuk, előre megadott szempontok szerint megbecsülje saját teljesítményét, valamint meggondolja saját továbbhaladásának céljait és eszközeit.